

გაუმარჯოს თავისუფალ ხელოვნებას
 თავისუფალ საქართველოში
 გაუმარჯოს საქართველოს
 დემოკრატიულ რესპუბლიკას

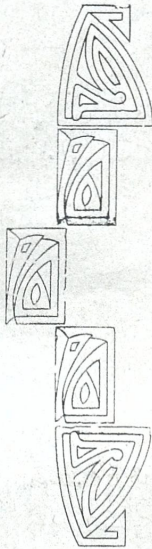
„თეატრი და ცხოვრება“

წლიურად 25 მან., ნახევარ წლით 15 მან. თითო ნომ-
 რი--5 მან. ხელის მოწერა მიიღება: თბილისში, ბაზრის
 ქ. № 20, ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ. თბილისი,
 რედ. „თეატრი და ცხოვრება“ იოსებ იმედაშვილი.
 ტ ე ლ ე ფ ო ნ ი № 86

1919 წ. № 9 კვირა აგვ სტოს 10

ფასი 5 მან.

წელიწადი შეწვიდე გამოცემისა

ს ხალხო გვარდიის მეთაურნი

ვახილ ბარნოვი.

(იხ. 9 ტვერდი „სახე-
 ლოფრო ნაკეთები“).

სანდრო მასხრაძე, ფელიკს ვუღელი ალექ-
 სანდრე დევიძის სხვადასხვა გვარდიის სულის
 ჩადგმელები არიან ერთმა მათგანმა— სანდრო
 მასხრაძემ სომხებთან შეტაკების დროს ბრძო-
 ლაში დაღია სული, რითაც კიდევ უფრო გა-
 მოაიხისლა ქართველი მებრძოლი დემოკრატი
 ხოლო დანაშაუნი იმნი ვ ვუღელი და ალ.
 ჩაკებუძე დასჯენ ფეკრურად შეთავრებენ
 შეუხს სახელოვან არწივს მათათვის 19—20
 წთელმა საქართველომ დასუსტებული გაუმართა-
 ვენს ფორნტს დიდი თანხე შეკრიბა ყო-
 ველი ერთგული დემოკრატისა და მამულაშვი-
 ლის ყლია თავის მხრეზელომა არ მთავალის
 ჩუენის ქვეყნის მტველ მებრძოლთ ვგარდია-
 ვადსა და შთის თვისებს!

ანატასია მისთავი-
 ლოშტარიხი.

(იხ. 9 ტვერდი „სახე-
 ლოფრო ნაკეთები“).

გ უ ლ ი ს ტ ი ა .

ხეს რომ გულის ქია გაუხნდება, მისი საქმე წასულია.

ნელნელა შეუქმნევლად ღრღნის და ბოლოს დააფუღუროებს.

ჩვენი სამშობლოს თავისუფლებაც დღეს ასეთ საფრთხეშია.

რა ჯურის ქია გინდათ ჩვენის სამშობლოს გულში არ აპირებდეს მოკაღათებას.

ვიწრო პარტიულ-ჯგუფური დაუსრულებელი ღრღნა, როცა ქვეყნის ინტერესები ძალთა გაერთიანებას უფრო მოითხოვს,

მუშა-გლეხებისგან საკუთარი ინტერესები გაბატონება, როცა დღეს ყოფნა არ ყოფნის ღრთა, განსაკუთრებით მუშა-გლეხთა სამეუფოა და თვით მათგანვე საჭირო საქვეყნო-საზოგადო საქმის მალლა დაყენება. ნუღარ მოვთვლით ზოგ მოხელე მმართველთა უღირსოებას, ბევრ მოქალაქეთა გულციობას, გაყაჩაღებას, გამხეცებას...

რა თქმა უნდა, საყვედურის გარეშეა მუშა-გლეხთა ის ნაწილი, რომელიც თავის მკერთით იცავს მამულს...

სოფელი თითქო გაველურებოს გზას დაადგა. აქ ინტელიგენცია ან სანთლით საძებარია, ანუ თუ არის—მეტისმეტად წვრილმანი, ჩია, ჯუჯა, ერთი მეორეს სამარეს უთხრის, ერთი მეორეს აბუჩად იღებს სოფელსა და საზოგადო საქმეს გონება მახვილი და ხელ ღონიერი მზრუნველი არსად უჩანს. ურთი ერთის რწმენა, ნღობა თითქო გამქრალა, გაცა მტვერებულა. ბევრ ადგილას სოფლის მართვა-გამგეობას სადავე შეუფერებელ და უღირს კაცთ ჩავარდნათ ხელში, მავნე დემოკოგიის წყალობით მოწინავე კაცი განუღვენიათ, სოფელი უფრო დაუბნელებიათ და ამ ბნელაში თავის ბნელ საქმეებს უფრო ხელსაყრელად აკეთებენ.

საზოგადოებრივი მაჯისცემა შეჩერებულია... თითქოს ყველა დაქანცულია. და ასეთ მდგომარეობაში რომსამ-

შობლოს თავისუფლებას ქია გაუხნდეს, რა გასაკვირველია!..

დღეს იმ ყოფაში ვარო, ჩვენი ქვეყა ნა ისეთ გზა ჯვრდინზება შემდგარი, რომ ყოველი ჩვენთაჲანი ურთიერთზე ერთის საზოგადო გრძნობით უნდა იყოს გადაბმული: დიდიდან პატარამდ პატაე რიდან დიდამდე, ქალაქიდან სოფლამდე და სოფლიდან ქალაქამდე ერთის განცდით ფეთქდეს.

არა გარეგნულად, სათვალსიეროდ-არამედ შინაგანად, გული გულში...

და როდესაც ე მოხდება, მაშინ ვერავინ ვაბედავს აღმცერად შემოგვედლოს, სამშობლოს ისტორიულ საზღვრებში შემოგვეჭრას სამშობლოს ამა თუ იმ კუთხეს წამოეპოტინოს...

ხოლო ვიდრე თითოეული ჩვენთაგანი ჯერ კიდევ ვერ ამაღლებულა, ხალხისა და სამშობლოს სიყვარულით ვერ გამსჭვალულა, როდესაც თითოეული ჩვენთაგანი ხვალინდელ ქათამს დღევანდელ კვერცხს რჩეობს, ვერც ჩვენი თავისუფლების გულის ქია მოკვდება და მუღ მ საფრთხეში ვიქნებით...

თუ სიცოცხლე გვინდა — მისი ფასიც უნდა ვიცოდეთ, ვიცავდეთ და ერთის საზოგადო აზრით გაერთებული ქვეყნის სასიკეთოდ ვხმარობდეთ.

იოსებ იმელაშვილი

კიდევაც დავწერ * იმასა, წინადაც დამიწერია:

სამშობლოს უნდა პატრონი, თორემ გაღწეწავს მტერია.

მაშინ წამოჯე ბუხართან, დაჯე ქურგები ბერია,

გაღაფრებნე ქოჩორი; გადაიგრიხე წვერია, —

მალ მალ სარკეში გახლდე, არსად მოგეცხოს მტვერია...

გონს მოდი, კარგად დაფიქრი, თავზე გექვევა ქერია,

მიხედ მოხელდე ქვეყანას, თავი ნუ გაგიჯერია, შენც დაკარ ერთა ლურსმანი, ხელში აიღე კვერია...

ვანდ აუტოიური

წერილები ხელმწიფისადმი

ქართ.-სამ. სახ.ში მოხდა სრული რეორგანიზაცია. მუსიკის დემოკრატიზაციის იდეამ გაიმარჯვა. ძველი გამკეობა გადატყდა. ახალ გამკეობაში მუსიკურ გარდა დაპოუხნილ წრეებს წვევრებისა, ჯგუფთა მუსიკის ორგანიზაციის წარმოადგენლები. ამას ჯარდა არჩეულ იქნას სამუსიკო კოლეჯია, განსაკუთრებულ მუსიკოსებისგან, რომელსაც დაეჯალას სასწავლებლის და სასოციალისტების სამუსიკო საქმეთა გამკეობა რაც შეეხება კოლეჯის დადგენილების ცხოვრება ი გატარებისა და ნივთიერ შესრის გამძობინას—მიერდო გამკეობას. სამუსიკოსთა ორთავე ცნობილი მუსიკოსი „დროთა უქონლობის გამო“ არ შევიდნენ კოლეჯიაში. საქართველოში მხოლოდ ერთი ქართული სამუსიკო სასოციალისტობა და ჩვენ მუსიკოსებს, რომ დრო არ შეეძლოთ ამ სასოციალისტობაში მუშაობისა, ეს ცოტა გასაკვირველია. იმედო, ჩვენი გამკეობა შესძლებს ყველა ქართველ სამუსიკოს ძალების შეერთებას და აღმოუჩინს დახმარებას ყოველ ინიციატივას ხელაგების დადგოში.

ინტელიგენცია ცოტად უკარდა განცობილია სერიოზულ მუსიკასთან. რაც შეეხება პროფინციის და მუსიკალის—იქ ესთეტიკას არაფერი ალაგი აქვს. ახალ გამკეობის გადადგმულა ხაზი იფრად საუკრადღეთა. ეს განუვითარებს ჩვენს ხალხს ესთეტიკურ გეოფიქებას და მიიყვანს აუჯგუბის წრეაში

დაარსდა, ქართველ მომღერალთა პროფესიონალური კავშირი რომელსაც მიხნდა დაისხნა ეროვნული ხელაგენებას აუჯგუბას და ახალგაზდა მომღერალთა სწორი ნივთიერი დახმარება.

ჩვენი ხალხი ბუნებით ძადაან ესთეტიკებას იტადაის ხალხს. როგორც იქ, ისე ქართველ ხალხში ძველი მოიძებნება სამუსიკო ნივთი დაჯილდოვებულ, მაგრამ მოგებისუნებთ, საქართველოში ქართველობისთა და ივობი ხალხი, არაფინ მოიძებნება, „ლეკაბა პურა“ აი დავობი ყველა ქართველის. ჩვენს საზოგადოებას და მოაგრობას თუ სურთ ქართული ივობები არ ივგმებოდეს დახმინჯებულთა სხობთ, როგორც ამას შარშანდელ სეზონში, თუ არ სურთ, რომ არ დახმინჯდეს ჩვენი ენა, ყოველნაირი დახმარება უნდა გაუფიოს ქართულ სამუსიკო საზოგადოებას და მომღერალთა კავშირს. სასურველია მოაგრობის მიერ გადაიდებულ საზოგადოებრივ სტიპენდიებს გამოიყოს აიორდ სტიპენდი ნივთიერ მომღერალთათვის და მუსიკოსებისათვის, რომელნიც გააგზავნებთან პირველი იტალიაში მეთორნი კი გერმანიაში სწავლის გასაგრძელებლად.

ჩვენი პროგრამა მოქმედება და კაცის კვლა უბრალო მოკლუნად გადაიქცა. ხელაგენების წარმომადგენლებსაც კი არ ინდობენ. ჯერ საზოგადოებას არ, მოუწნებელია, დაიკო ლეკავას სიყვდილი. რომ ყაჩაღებში ხალი სახეობი მოგვარებებს: ვერაგულად მოგვეკუს ნიქაური მოკლერალი ლეო ჩუბინაშვილი. მაგრამ რაზე გავაძტყუნოთ ყაჩაღები, როდესაც ჩვენი ადმინისტრაციის ზოგიერთი წარმომადგენელი არ ინდობენ

მათ მოქმედებას. ამას წინეთ ქ. თბილისში მოხდა შედეგი ამბავი. მილიციონერები შეუარდნენ დამსახურებულ საზოგადო მოღვაწეს ლობჯანი მელქისედეგ ნაკაშიძეს, სცემეს მის მუხლს, თვითონაც ცემით სიყვდილის პირას მიიყვანეს და შემდეგ ორივე წაასხეს კომისარიატში. თუ ადმინისტრაციის უფროსი არ ჩარეულიყო საქმეში და არ გვერთავივლებინა ნაკაშიძე, მილიციონერებს, თურმე გადაწყვეტილი ჰქონდათ მისი დახვრება რომელ რესპუბლიკის კანონის ძალით მოქმედებენ ჩვენი ადმინისტრაციის წარმომადგენელი როდესაც ასე ეპყრობიან მოქალაქებს? ამის შესახებ პროკურორთან დანიშნულია სასტიკი გამოძიება და იმედია, ამნაირ უმსაგავს მოვ ევენს ბოლო მოედებას. წერეთელი.

მიხეილ ნიკოლოზის-ძე მარჯანიშვილი
 გასულ თვეს თბილისში მიწას მიზარეს ქართული თეატრის ერთი ჩუმი, დაუღალავი და სასარგებლო მუშაკთაგანი. ეს იყო მოკარნახე (სუფლოირი) მიხეილ ნიკოლოზის-ძე მარჯანიშვილი, რომელიც პოლიგრაფიკა დაიწყო 1892 წ. ქუთაისში კ. მესხის-მთერ პირველად შედგენილ დასში. არა ჩვეულებრივი უნარის მოკარნახე იყო. სათეატრო საქმით გატაცებული, მოყვარული, დაუღალავი მშრომელი, ამხანაგ-მსახიობთა სურლი და გულ. როცა ქუთაისში თეატრი დაიწყო და კ. მესხის დასი დაიშალა, მიხეილმა შეადგინა დასი და წარმოდგენების მართვა ხარაზოვის თეატრში დაიწყო. 1899 წ. ბაქოში გადასახლდა, სადაც მზურვლემ მონაწილეობას იღებდა ქართული სცენის წინსვლის საქმეში ნათარგმნი იქნეს პიესები: „ყავისანი“, „ახალი სისტემა“, „მეამბოხე“, „ახალი და ხეივანი“ და სხ. ორგონის გადახადეს იებილემ—10წ. და 20წ. მაღლიფირი სამშობლო თეატრი არ დაიწყებებს მის სახელს. —ი.

განახლებული სიცოცხლე

რომანი

ქართულ-სომეხთა ომიდან

[ლ. გუდიაშვილის ნახატებით]

(გაგრძელება. იხ. თ. და ც. № 8)

გაპირების ტალკვესი

საქართველოს რესპუბლიკის ჯავშნოსან მატარებლების უფროსი ვალიდი გოგუაძე 1818 წ. მიგრულს, ზამთრის ერთ ღამეს, ის-ის იყო მგზავრობით დაბრუნებული მთავრობასთან მისხების წარსადგენად ემზადებოდა, რომ გენ. წულიკიძის საჯარო დეპეშა მოუვიდა: „მტერმა სახდგრები გადმოახა. არც ერთი წუთი არ

დაყოფნი და ზენის ჯავშნოსანი სანაინს აშლიო“.

ამ ამბავმა ვ. გოგუაძეს მთელს არსებამში ელექტროს ნაპერწკალივით გაუქროლა და მწაო-ტკბილი გრძობანი განაცდევინა. მწარე იმით, რომ უნდა შეზიოლებოდა მოყვარე მტერს, თავისიანს, საუკუნო მუხობელს. რომლის ქერცო-ობლინი ათი-ათასობით გადაერჩინა ოსმალთა ურდოებისაგან, ხოლო ტკბილი მით, რომ თავის ბუნებრივ მოთხოვნილებას დაკმაყოფილებდა: ომის ქარ-ცეცხლში ტრიალი მიიხ სულის მოთხოვნილება იყო და იმ დღეს, როცა საომაჩ ასპა რიზუხ არ იმყოფებოდა, მოწყენილებას განიცდიდა. ჯერ კიდევ რუსეთის ბატონობის დროს, გოგუაძე სოციალ-დემოკრატიულ ერთი თვალ-საჩინო აქტიური მუშაკ-თაგანი იყო ბაქოში, 1905 წ. თათარ სომეხთა შეტაკე-ბის დროს რკინის გზის უბანში 13000 სომეხი გადაა-რჩინა, რის გამოც იგი დმერთად მიიჩნის; აქვე დაადუნა ხალხის მრავალი მტერი, რის გამოც ძველმა მთავრობამ დენა დაუწყო. მთავრობისაგან დევნილი მთელი ცამეტი წელიწადი სამშობლო გურჯის მთავრობებში აფარებდა თავს და აქედან ხალხის მტრებს ძილს უფრობო ბდა. რუსის თვით მპრობელ მეფის ჯალბათებმა, არა-რთულ მოიწყვიდეს, მაგრამ იგი ხედას ყოველთვის თავს დახწვედა ხოლმე, რითაც ერთი ათად მტერ თა-ზარას სცემდა ყაზან-რუსებს. მტრისგან დევნილ შე-ვიწროებულ გოგუაძეს, ხალხი თვლის ჩივივით უფრო-ნიოილებოდა. ასეთის დევნით ფილოს რევოლუციისა და სამშობლოს თავისუფლებას,—ახლა-კი ბარე ოც ადვილას დატროლი, მეგობრებმა თბ. ერთს საყვადმყოფოში მოათავსეს.—ჯერ არ-კი იყო განკურნებული, ილიაში შედგმულ ჯი ხეობით ძლიერსადგამა აფხის რო შავრაზებელმა რუსებმა რევოლუციის წინააღმდეგ მო-ძიოდა დაიწყეს, თბლისის თოფთანს დაიუტულენ და

რევოლუციონურ მთავრობას არ ემორჩილებოდენ. სა-ჭირო იყო მათი ძალით დაპყრობა, მაგრამ ვის უნდა ნდობოდა რევოლუციონური მთავრობა, თუ არა ძველ ტერორისტ-რევოლუციონერსა და ბრძოლაში გამო-ბრძმედილს ხალხის ერთგულ შვილს: რევოლუციონ-ნურმა მთავრობამ თითქოს ყნოსვით მიავნა ასეთ კა-ცსაო და ვ. გოგუაძეს მიანდეს თბლისის თოფხანის ალბა. რევოლუციის ამ ერთგულმა შვილმა ც ვალიკო ჯუღელის და აღექსანდრე დგებუაძის მიწვევით 1917 წ. თავი მოუყარა თბლისელ 130 შეგნებულ მუშას, შე-ადგინა წითელი გვარდია, ტროლიობისაგან განუკურნებ-ულმა ჯოხებზე დაყ-ნდობილია ერთხელ კიდევ მოავონა

წითელ გვარდის რევოლუციონერის მოვალეობა, წარ-გზავნა და თოფხანას ალყა შემოარტყვივინა. ბურუსიან საღამო იყო. ოღნავ სურდა. თოფხანის მიდამოებში სროლა ისმდა. მთელი ქალაქი გულის ფანქალით ელიოდა რამზდებოდა: სომეხ-რუსები—საცაა რევოლი-უცია დაეხმობა. ხოლო ქართველები—ნუ თუ შვიი ძალა დაგვაშოგოსო. და გაიზარჯვა რევოლუციამ. ერთი დღე დამის გამწურებელი ბრძოლის შემდეგ წითელმა გვარ-დიამ მთელი თოფხანა აიღო. და თვისი წითელი დრო-შა აპაყად გადმოაფრიალა. ეს იყო სამშობლოს განთა-ვისუფლებისა და დემოკრატიის გამარჯვების! აშკარა ბრძოლის დასაწყისი. ამის შემდეგ ვ. გოგუაძეს წიენდო ჯავშნოსან მატარებელთა ხელმძღვანელობა და საქარ-თველოში არ ყოფილა სამშობლოსა და რევოლუციის წინ აღმდეგი არც ერთი მოძრაობა, რომლის ჩასაქრო-ბადაც შას მზურვალე მონაწილეობა არ მიეღოს; სომეხებს გზა-ანებულ გლახების თუ სხ. წინააღმდეგ ბრძოლაში. ვ. გოგუაძის მამულიშვილთ რევოლუციონერმა ეაკაკობამ და იდევრმა მეომრობამ რევოლუცია ბე-ერჯელ იხსნა გაქიერებისაგან. ამიტომაც ამიერ კავკა-სის რევოლუციონერმა მთავრობამ მას უწოდა რე-ვოლუციის პირველი მხედარი.

ვაქარევას ტალკვესიო, რომ იტყვიან, სწორედ ასეთი იყო იგი: როცა-კი დაგრე რაიმე გაკირვება იწე-ეებოდა ჩვენს სამშობლოს გარეთ თუ შიგნიდანა. ვ. გოგუაძეს მიმართოდენ და ისიც სწრაფად ემტრონალებო-ბოდა გაკირვებაში მყოფს. ბორჩალოში სომეხთა აზო რკება-შემოსევის დროსაც გენ. წულიკიძემ ამავე გაკი-რევის ტალკვესის მიმართა—ჯავშნოსანი მომაშველო.

გამოცდილმა რევოლიოციონერ-მომარმა სანაინი წარმოიდგინა და კოპები შეიკრა.

—გამარჯვების ნაგვირ დამარცხებას მიზნადღებენ. წარმოსსება მან, მერე უტემა ადგა-თუნ სანხედრო მინისტრთან გასწრა ავტომობილით.

—გელოდი და მოხვედი, უბრანა სამხედრო მინისტრმა გიორგაძემ: აი ეს ეს არის გენ. წულუკის დეპეშა შიგილე, სანაინთან ვილაე ბრბოები გამოჩენილან

—დაილ, მცე მაგაზედ ვიახელით

—დაყოფება შეუძლებელია, ახლავე უნდა გახვიდე—უბრძანა მინისტრმა.

—გენა მიბოძეთ, ბატონო მინისტრო. მოგახსენოთ: თუ რესპუბლიკის ჯგუზნოსნებო მოვებზრდთო, იბრძანეთ აქვე ავაფიეთკო. ხოლო თუ ჩემი დაღუპვა განგვირახავთ, აქვე შეგიძლიანთ დაღმუთო.

—ეს რას ნიშნავს! შენ და ავეთი ჯერობა!

ჰკითხა მინისტრმა უფრო მეგობრული საყვედურით.

—როგორც ჯარის კაცა, მე დისციპლინა ვიცი და ამ დისციპლინას ვემორჩილები კიდეე. ხოლო როგორც რესპუბლიკის მოქალაქე, მოვალე ვიარც ჩემ თავს მოგახსენით, ბატონო მინისტრო, რომ იქ ჯგუზნოსნები ვერ გამოდგება, პირ-იქით. იქნება დავილუზნეთ კდეე, მოგახსენებთ ს. ნაინთან აქეთ-იქით რავედნემე ათეული საყენით აყუღებელი ფრილაო კლდეებია. ვიწრო გასავლი...

—მალა რავედნიმე კაცი რომ ჯგვისადრდეს, მეტიც არა გვიდარა:- ჩვენ ვისვრით, მაგრამ უშედეგოთ

—როგორ წარმოვიდგინო, რომ შიშმა შეგაპყრო?

—შიშის ცნება მე არ ვიცი. ვიცი მხოლოდ უშიშრათ ბრძოლა, შეგნებით განარჯვება მთელ ვგოგვაძემ ცოტა არ იყოს ალხნებული გრძობით.

(გაგძელება იქნება შემდეგ ნომერში)

ტატა შუშიაშვილი.

დუშეთის სამხრეთ მუხარამის სამხრეთ-დასავლეთი და მომწივით დუშეთის სამხრეთ-დასავლეთის, თუთა გუბრნით ახლდისის ფორსტნიკი და მისი და მისი მხარეების სეკამდეკლავით დუშეთის გუბრნით, როგორც მატრიონი იხე სამხრეთ, სამხრეთ-დასავლეთი, სეკლავი არა ურთობა, წინების კითხვით მიიღო თვითგანათარება.

პირველი ნაბიჯი

ქ. ზუგდიდი. სამეგრელოს სხვა დაბა-ქალაქთა შორის თუ არ პირველობს ეკონომიური სიძლიერით, ყოველ შემთხვევაში პირველია თავისი ბუნებრივი მდებარეობით, ბუნებრივი სილამაზით.

ეს ქალაქი და მახრა თავის საშოში ატარებს სულეორ კულტურას, სულიერ სილამაზეს.

ხალხური თქმულებები, ხალხური პოეზია სამეგრელოში და განსაკუთრებით ზუგდიდის მახრაში ისეთი ძლიერია, რომ განცეფერებაში მოჰყავს ადამიანი. სამწუხაროდ ჯერ არ გადადგმულა ნაბიჯი საქართველოს ამ მწვენიერ კუთხის შესასწავლად, თუ არ მივიღებთ მხედველობაში აწ გასვენებულ პროფესორის ი. ყიფშიძის შრომას.

მოაქმანდნენ, ბატონებო, ევროპიულ-ქართულ მეცნიერების მსკვეთრი ჩვენთან, გასწიონ მუშაობა ჩვენი კუთხეთაში შეავებებს თავის ხალხურ-კულტურულ სიმდიდრეს და ჩვენ მივიღებთ ძლიერ ერ უნელეპარმო-ნულ სულს—ინტელექტს.

სავედნიერად პირველი ნაბიჯი უკვე გადაიდგა. აქ ინიციატივა დემოკრატია მოიხსრა.

ქ. ზუგდიდში მუშა-მოსაშასხურებმა დაარსეს მოსამსახურეთა საკრებულო.

აქ დიდი შრომა მიუძღვის ამხ. ირ ბოხუას. საკრებულის აქვს შესაფერი დაქირავებული შენობა. შიგ მოწყობილია სცენა.

საკრებულოსთან უკვე დაარსდა სცენის მოყვარეთა წრე, რომელიც ენერგიულად მუშაობს და ორი თვის განმავლობაში 5-6 წარმოდგენა მოაწყო.

სცენის მოყვარეთა მუშაობა შემთხვევითი მოვლენიდან სპეციალურ სფეროში გადადის. რომ ამ დარგში ძლიერ ტრეპით მუშაობა სწარმოებს, არ ფაქტს ამტკიცებს „ქრისტინეს“ დადგმა. ვინც ამ წარმოდგენას დაესწრო ყველა დამეთანხმება, რომ პროვინციალურ ქალაქში უკეთესად დადგმა შეუძლებელი იყო.

ზუგდიდის სოც.დემ. კომიტეტმა სცენის მოყვარეთ უძღვნა ცოცხალ ყვავილ. ლირა, შესაგ. წარწერა.

სასცენო მუშაობის გარეშე ჯერ ჯერობით არიან ქალები: ვ. ქარდავა, შ.მ. გვიჩია, თ. კარტოზია, პატარაია, ე. ვვარაცხელია, მ. ჩიქოვანი, ც. ცხადაია, ფ. ჯგუშია და სხვა.

ვაყები: ირ. პ. მეუნარგია, ვ. ჯიქია, ლ. გუგუშვილი, ე. მესხი, ვ. ჯალაღონია, მ. ვეჯვა, ა. ჯიქია, ვ. ბელიძე, შ. ბუბულავა, შ. შავგულიძე და სხვა.

ვესურებთ ამ ჯგუფს ენერჯიას და საქმის უნარი. განზრახვა სხვა კულტურულ დარგებშიაც გაძლიერდეს მუშაობა. უკვე ზუგდიდში თავს იყრის შესაფერად მომზადებული ინტელიქტუალური ძალები და მოკლე ხანში დაიწყება სახალხო დეკორაციის კითხვა.

რაც უკვე ამ მოკლე ხანში ვაკეთდა, ეს მხოლოდ პირველი ნაბიჯია. განზრახვა მომავალში დიდი მუშაობის გაწევა. საჭიროა ჩვენმა დღეა ქალაქმა ყურადღება მოგვამკობს, გაგვიწიოს დაზარალება რითაც შესაძლებელია.

არ შეიძლება არ უსაყვედურო ინტელიგენციის, ერთ-ერთს. ეს უკეთესი რაღაც განზე გაგვირბის და ...ს მტრული თვლითაც უყურებს ამ სიმპატიურ მუშაობას.

ჩემი პატარა საყვედური ახალგაზდა მომძღვროლ ქალს ვ. გვათუას. ზუგდიდში მისმა ჩამოსვლამ გაგვახარა, ვფიქრობდით ჩვენს ნორმალურ ცხოვრებას, სცენას დაამწვენიელა თავისი ბუნებრივი სიძლიერით. ჩვენ მოვიჩინდით მისი დაახლოება, მარა სამწუხაროდ თავისი მისამართად დააყენა ვინმე საზოგადო საქმე უნდა იცოდეს ახალგაზდა მომძღვროლმა, რომ ასეთი საქმიანი სრულიად დანარჩენი მას.

მაშ ასე მეტი ენერჯია, მეტა საქმე! **316**

რ მ მ მ რ მ ა ჩ ნ ლ ა მ ბ ე რ ი

„ ა ბ ე ს ა ლ ი მ ლ ა მ მ რ ი “

თავგადასჯელი ამ ბაჟრისა, რომელსაც წილად ჰხედს 15 ჯერ მიტი წარმოდგენა. სანტრერესა, ვისაც ქართული ხელოვნება და ზღაპარ-სიტყუათბა უყვარს. ასეთი დიდი თქმულება, როგორც არის „აბესალომ და ეთერა“, არის აგრეთვე „შირანა“ — და „როსტომის“ ლექსები. ამ ლექსების შერეობას შეუდგა ბ. ზ. შირანიშვილი და ცალკეადაც გამოისცა: „შირანა“ — დასურათებული, „როსტომი“ და „აბესალომ და ეთერა“ — კი დასურათებული.

„აბესალომ და ეთერა“ უმთავრესად აღმოსავლეთ საქართველოს თქმულებას და ისეთი ფორმის არის დაჩენილი ხალხში, რომ ზარეზანელი მისი სახე უთუოდ უნდა ეთვლიყო დრამატული, რად გან ბევრი დიალოგის (თახზა-მიკება) შიგ. „აბესალომ და ეთერის“ ზარეზანელი ნაწილები ბ. ზ. შირანიშვილმა ს. თორგაძესთან ერთად „ფასკუნში“ მოათავსა. საფუძვლად მას, რასაკვირველია, ადევნა ბ. შირანიშვილის და სხვების შერეობილი ხალხური ლექსები. ზღრუთყუას ლექსებიც, რომელსაც ან კარგრეთელი ათავსებდა ცასკოებში... ამ თხზულის დაწერის ინტენციაცა ეკუთვნის

თვით ლიბრეტოს ავტორს ბ. შირანიშვილს და რადგან დარწმუნებული იყო, რომ ზ. ფაღვანიანი, როგორც ზედმიწევნით მტოდნე ხალხური მუსიკის, შესდგება ბაჟრის და წერას, ბ. შირანიშვილსაც შესთავაზა ზ. ფაღვანიანს თავის ლიბრეტო თხზულის დასაწერად. კომპოზიტორ და არაფორმალსაც მისწინებოდა ეს და ეთერა ბ. შირანიშვილისთვის, მაგრამ უარს მიუღო, რადგან ლიბრეტო უკვე ზ. ფაღვანიანისთვის იყო გადაცემული.

სუკუნეთა წევრიად ბ. შირანიშვილი გმირები ზ. ფაღვანიანს აამდგრა ისე, რომ საღეს გულში მოჭებდა მისი მშობლიური ჰესები, მაგრამ მუსიკის წარმატებას ხელს უწყობდა, როგორც სიუჟეტის მიმზიდველობა, ისე ხალხური ლექსების ენა და სილამაზე. ხალხური ენის პლასტიკა მიუწვდომელია თვით ბელოფონათავისც კი. „აბესალომ და ეთერის“ ლექსებში პლასტიკის მხრით უზარეულესი თავანია. აქ ნების მთვრემ ჩემ თავს მოეუყარო რა მდინეში აბუჯარი ლექსი „აბესალომ და ეთერადან“. აი რას ეუბნება სანადიროდ წამოსული და ეთერს შერეული აბესალომი.

„შე ბანი ბანად გეძებდი,
შენ ბაღი ბაღად გეძინა;
ბაკუნსა თქრის საბინძო,
ბროლის ტულ შერედი გუჩინა.
გბ ღამაში გიშრის თანა
ვარდასებურ ზარს გეფანა;
დაგინახე მის ავტორდი

კურცხლად ცრემლი დაშედინა.
(იხ. ლიბრეტო „აბესა და ეთერისა“ ბ. შირანიშვილისა გვ. 4, გამოსვლა 2.)

ან კიდევ იმავე გამოსვლაში: აბესალომის ფატი.
„არად წყაღ-წისქვილ ქვიშამანი
არ შვიგინცხინო ზირანი?
თუ გული ჩემზედ გეძინება,
მით მითაშრო ტიოია!“

(აღურსით) რა ღამა ხი ხარ, ეთერო,
რა მთისბაღში ყვარის!
საღრუდელად კრთაცან
ფერფელიც შენ ფეხთა მტვერისს!

ამ ლექსთა კომენტარები მუცია, თვით ღამაკობენ თავიანთ სიკეთეს. აი ერთი ლექსიც:

ამაღმდეგელ ღამო,
ნუ გათრედიბი მაღეო,
მასვე ბრლდის გულშიკრდა
ყვედ ვიშოფინი ხვალეო!
მსაგრა მარჯხის ტუნებას:

გვლავ გოცხა ვეღარ ვთვალეო!
დიდასად აღრე მცხანინი
ზირსა ანდოეთისას,
უგვადვიბისას ვასმეგდე
მე წყაღას ცხრა წყაროსისას.
ორ ღობეს ჩავლა უნდა,
სამაშარსა მტერისას,
კოჯარის მთას მოვლა უნდა,
მასარბუნსა არბისას;
აქ რომ ქვეს გამოისვრან
მონაგერსა ღამისას,
მომარტემენ, თავს გამიტკუნენ

თავს ამს სპალისძულისად! (მოქმ. ნ. კამ. 4.
აბს დასახლებო რომელიმე ხელოვნა ზოიტი,
რომელიც შესდგებადეს მიწვედს ამ ლექსთა პლასტიკას
აი თვით ბ. შ. შირანიშვილი რას ამბობს
წინასიტყუაობაში, რომელიც უძღვნა „აბესალომ და
ეთერა“ — ცამოტეგის (იხ. ორა სავრო თქმუ-
ლება ბ. შირანიშვილისა).

„აბესალომ და ეთერა“ ძირითადად ქართულია.
მისი უმთავრესი კილო მოძულე დედისცვლის და
ტერის ურთიერთობა არის, რადგან ასე ხმარდა ქარ-
თულ ზღაპრებში. თუმც ასე, ურული მიწრლობის,
ახუ სავრო წერ-ლის ცაგ-
ღუნა მაინც კამოტკრთის. მთელი ორი ამაჟეია, რომელიც
მოგვცაგანებს ურების ცხოვრებას.

დავით წინასწარმეტყველს და შეფენ ჰეგნდა
ერთი სარდალი, სსხელად ურია, რომელიც იყო
ქმარი მშენიერი ბუთსაბეო. მუგის მისწონდა ბუთსა
საბე და რკი ძალად წარმოიგა არ იქნებოდა, ურთიმ
სარდალი გატეხუნა თმში, სდაც მოკლულ იქნა,
ხოლო დაქვრთებულ ბუთსაბე მიუჯვარულმა შეფემ
შენ მოთეგანა თავის ცოლად.

„ასევე აბესალომი მოიქცა, რკი დანისა,

ყოველ მუშაში ვეზირის ხელში მოკეთდა და ვარდ-
ვით გაიფურჩქნა სწორედ ისევე, როგორც სულ
პირველად მის ხელში იყო, განიზრახს უკანვე მო-
უყვანა მკერამ ძალადობას მოერიდა. მუშაში გაჭე-
სივნა ვარდამ, დასახმარებლად ინდოეთის მეფისა,
რომელმაც ამ ხანებში მტერთან იყო ომში კართუ-
ლი, მკერამ ვადრე მუშაში დაბრუნდებოდა, ეთე-
რმა დანა დაიწვა მარცხენა ძეშესთან და თავი და-
კლა სულთ შობრძვე იმისაღმის, რომელმაც თავის
სატრფოსთან ერთად სულა დაღას.

ურბეისვე თქმულებით, ეგ ჩაქსას დასმ
გვერდში, საითგანაც დაიბადა ასევე ეთერზე ჩე-
სასხ ერთ შეწისქვილეს კანკში. მამან შეწისქვილემ
კასტი მოიჭრა და გადავლო შარა ესას, მკერამ
დმერთმა პატრონობა გაუწია, როგორც ამირანსა.
ორბი მოჭეფინდა და კანკში ბრჭყალებით აიტანა ხეზე
თავის ბუდეში, ხოლო როცა „ყოველ დაიბადა, სხ-
რდოს უხიდავდა“.

ა. მ.

ც ო ც ხ ა ლ ი (ახ. მკერამი) კ ე რ ძ ი

შენი შავი თვალები ისეთი ღრმა და მიუ-
წლომელია, როგორც ცის ფერი უსასზრობება,
როგორც ღამის ლანდისგან მოტაცებული
ჩამავალ მზის უკანსკენელი სხივი, როგორც
ზღვის მკერდში დამალული ნიავის ლურჯი
ღიმილი... .

შენი ხშირი წამწამნი ისე სწრაფი და შხა-
მის მატარებელია, — როგორც დინანს ისრები
უღის ტყეში შვლის გულში სასიკვდილოდ
გარკობილი, როგორც ნებტუნის ცეცხლის
ეტლში შემბული ფეფარ აყრილი ცხენები
ოკენანს მკერდზე მსობოლავნი... .

შენი კბილები ხომ მარმარილოს მძიკე-
ბია უტნობ მოქანდაკისაგან ხანების წიაღში
გამოთლილი, მთვარის ამოსვლის უამს, ფრთ-
ხილად, დიდის წვალბით ამოკრილი?!

შენი ტუჩები-მთის ანკარა წყაროა შორს
მთებში მობუტბუტზე, რომელიც წყურვილს
რო მოუკლავს ტრფობის ცეცხლით აღ მო-
დებულს, ვნების სიციხით ფერ მკრთალ, გულ-
გავარვარებულ კბუტს, რავდენიც უნდა სვას
იგი, რავდენი ხანიც უნდა დაეწაფოს გამზავებით

შენი სუნთქვა ხომ თვით გიჟი ყ სიოს
სუნთქვაა ღამის ნაოკებში, მზე ვალე, აღ მო-

სადები, რომელიც დასწავს, ფერფლად აქ-
ცეცს თვით ზევსს შეუღრეკელ ქანდაკებას,
აღამიანის ხელით ამაყად აპართუს?..

შენი ლოყები ხომ ვარდის მდელია, სა-
დაც ლანთხელა ვარდის უმანკო სისხლი და
წითლა შეუღლებია იგი?!

შენი თმა ხომ სიმებია, მგონის სიმები
გამოუტნობ ხელით გიშრის ტბაში ამოვლე-
ბული და სუნენლების ქალღმერთის ცრემლით
დანამული?!

მაშ რად გიკვირს, რომ შენ ჩემ კერბად
გადაგაქციე? მაშ რად გიკვირს, რომ ჩემ გულს
სასაფლაოზე აიგიე ხელთუქმნელი ბრინჯაოს
ქანდაკება და ვნებ-ს პირველი ქრეულა მო-
გიტანე მსხვერპლად?!

ჩამათედ შენს თვლებში და მეც მძლა-
ვრის ხელით დვაბრუნებ ღამის ცივ სამეფო-
ში კაშკაშა მზის სრნათლეს!

მაჩუქე შენა წამწამი და მეც დაკოდილი
ირემს გაუმთლებლ წყულუს. მიმკარ შენს
ტუჩებს და მეც დვამშვიდებ გავარვარებულ
გულს, დაუარგავ სიცხოველეს. გამახვიე შენ
სუნთქვის ტოლომამში და მეც ხელ-ახლად
ავაგებ ფერფლად ქცეულს აღამიანის კერბს.
შემიშვი შენს ვარდის მდელიაში და ვარდის
სისხლს დევ კარგინებ სიწითლეს. მომეცი
შენი თმები, რომ ჩემ უსიშო სათნურს ეშხით
გავაბა და გამოვცე ხა უკდავების!..

მაშინ მახველები რად გადაგაქციე კერბად,
რად ამოკითხარე ობოლ გულში ქანდაკების
საძირკველი და გიჟურ ვნების ქრუანტელი,
რად შემოგაწირე უმანკო მხვერპლად... .

არჩილ მაშავარანი

თავგანთავსებელი

დღევანდ. გ. კქს

სამშობლოსთვის როცა იბრძვი,
გახოვედეს ხარ ბედნიერი;
ბრძოლის ველზე თვით სიკვდილიც
არის მზიურ მშვენიერი.

თუ მტერს ყველა შენებრ დახვდა,
ახალგაზრდა და ხნიერი,
მაშინ ჩვენი საქართველოც
შეიქნება ბედნიერი.

ვარლამ ჩოაძე

წიგნი რეპუბლიკის...

მისცურავს მთვარე ყრუ სივრცეში ყრუთ მოარული,
 მას მუდამ თან სდევს შორი ახლო ერთი ვაქსელავი...
 ყვითელ ნათელით იჩადილება წითელი გული,
 და გაითხრება ცისწილში ჩემი საფლავი...
 გავლრს ხანი... მკრთალ სფლავით დგება აჩრდილი,
 სუსტათ ციალობს ქლექ ნაკრავი მისი სახება...
 გარს წამოუსხამს უფერული.. თხელი მანდილი,
 და ისევ ისევ.. ისევ მსკვენ მიექნება.
 მეც მუდამ თან მდევ, შორეულო, დღისით და ღამით.
 მხოლოდ შენა ხარ ჩემი ფიქრი... ჩემი ზმანება...
 შენკენ მოვილტვი.. თუმც ვილვეი მე ყოველ წამით...
 შენსკენ მოფრინავს.. შენ დავემებს გეჟი ოცნება...

ლ. ძიძიგური

დათიკო სეხნაშვილი
 არტანის გმირი მფრინავი,
 შორეული, რამდენიმე თავსარ
 სასტუმროს იქაურ ჩვენს მტერს.
 ახალციხად ჩამოფრინდა თბ.

პოეტის ფიგურა
 ტიტი ართმელ ძე

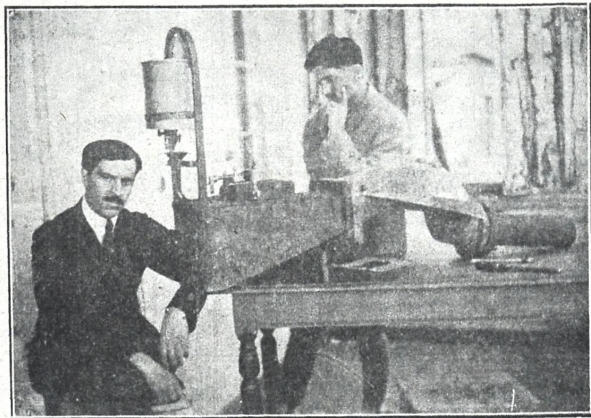
მკრავი და სამსჯღრო მო-
 დეაწე, ვარის კაცია უნი-
 ვერსიტეტის დამარსებელი
 ქუთაისს, ფოთს და ოსურ
 ბუში. (დაწერილ შემდეგ)

ნეოფიტ ლუარსაბიძე გიორგი-
 ბიანმა ს. პიხელიძის თანამშრომ-
 ლობით გამოიგონა სპეციალური
 ღუმელი (ფიქრობდნენ მეთოდით
 შესაძლებელია თორწენებში უფე-
 შით მახუთის საშუალებით პუ-
 რის ცხობა. პირველი ცდა სრუ-
 ლი გამარჯვებით დამთავრდა.
 პური ცხიება საპაგალითო და სა-
 თობობი მასალის ეკონომიკა ძლი-
 ერ დიდია. ამ ეამად გამოვინება
 სდას ფლობარში, პოკროვსკის
 და ბალ რის ქუჩთა კუთხე №
 26, ნ. მაგრაქველიძის თორწენში.

ს რ ი ლ ე ჯ შ ი

[კვლევნი ს-ს]

... და დაითალხა გული ჩემი შენზე დარდებით.-
 ატირდა სული მოუსვენარ მწარე ცრემლებში,
 ვერ ვიამაყებ მეგობრით და მოძღვნილ ვარდებით.
 და დაითალხა გული ჩემი შენზე დარდებით ..
 მწუხარე ლოცვა მეწვენება ჩუმ ნეტარებით,
 უძრავი ღმერთი არ მშორდება უნდო სოფელში,
 და დაითალხა გული ჩემი შენზე დარდებით,
 ატირდა სული მოუსვენარ მწარე ცრემლებში .
 ზაირა

ახალგაზრდა გამომგონებელი ნეოფ ტ ლ გიორგობიანი (მარ-
 ცხნივ) და მისი თანამშრომელი სოფრომ ა. მიხელიძე.

ზუგდიდის დრამატიული წრე. დაარსებული 1919 წ. 1 ვ. ქარდავა, 2 თ. კარტოზია, 3 მ. გვიჩია, 4 ვ. კვა-რაძეხელია, 5 ც. ცხაღია, 6 მ. გვიგუა, 7 ტ. ლატარია, 8 პ. შენუარგია, 9 იო. ბონუა, 10 ლ. ნუბულავა, 11 ს. დავითია, 12 ვ. ჯიქია, 13 მ. ანდელავა. [იხ. მე-5-ე გვ. „პირველი ნაბიჯი“]

სახმელწოდ ნაკვამი

მ წ ე რ ლ ე ბ ი .

მაშინ, როდესაც ჩვენის მწერლობის დიდი უმეტესობა მხოლოდ დღიურ კონტაქტის გარეშე იყო აყრებდა ქარ-ბუქს, ქალაქ-მელანის ხარჯვდა მხოლოდ ისეთ სატეკბზე წერაში, რომელთაც მუხრუ დღესვე მნიშვნელობა ეკარგებოდა და თითოეული მთ-განი უმეტესად უქვეყნურ ხარტიულ ანუ ზინად აჩვენებდნენ სელმდგახელობდა, იყვნენ ჩვენმა ისეთი მწერლებიც რომლებიც მარადიულ სატეკბზე ფქრობდნენ და მარადიულ სურათ-ხატებით სრულიდენ კეთიხველთა გრძნობა გიჩნებან.

ამ უკანასკნელთა დარგს ეკუთვნებან სხვათა შორის ანასტასია ერისთავი-ხოშკარასი და ვ სილ ბონოვი, რომელთა დღესასწაულები კარს გვედგა. პირველს შეესრულდა 25 წ. მუხრეს 30 წ. მოღვა-წეობის.

და როგორც ამ ოცდაათი წლის წინად უმინკო

რწმენით მოქედეს ხელი, ისევე დღესაც შეუშრობე ღია მათი კლასის წევრი...

და ვითარცა ამ ოცდახუთის წლის წინად იყენ სენ სამდლოდ მომუშავენი. ნიეთორად შევიწოგ-ბულნი, მარამ მთელი თავისი გრძნობა განება ერთ-სიავის ჰქონდათ მწერულთ, ისევე აზრან დღესაც.

მათი ვივიდი გასიშას დამოხებულ ს მშობი-ლოში უტყეოს ასამეტველებდა... და დღეს ჩვენი სსუობლო თავისუფლად შეტუველობს...

დღე ჩვენიმ განთავისუფლებულმა ერმა დირსუელი გვირგვინით შეამკას თავისი სულის უკვირგვითა მუყევი.

მ ს ა ხ ი ო ბ ნ ი .

რაკო უგვარტკინთ მუყევი ვახსენეთ, მოვიგო-სათო ჩვენი მსახიობნიც, ეს ნამდვილი თუხშიშვლად და თავმობდნიც მუყევი, ეს მუყე ღირსი ჩვენის ცხნოვრებისა.

იქნება მუყე ღირსი თავისი ქალიშვილები და სიძენი არ მოიქცევენ ისე უმადურად, როგორც, დღეს ჩვენი საშობლო ექვევა უდებრად ჩვენს მსახიობთ,—

თავის განთავისუფლების სწორუშვარია მო-ცრიქულთ ..

ეველას უშკელა, მათ ვი აზა...

შეველას ვილა სხავის? ამ მათხუდს კახეთისა-კენ გამეზარებულთი დახი მღვფა დანაინისა შარა გსახე ეკადრევეს და დღეს ეს მსახურნი წმადის ხელოვნებისა აზა თუ განაგრძობენ თავის მღვფა-მსახურებას, სიტიტულის გამო ოთახიდან კარშიაც ვერ გამოსულან...

და ჩვენი ერის სვებდის მწერალნი ვი ბრძ-ნულად სდუმან ..

ნუ თუ შევე ღირის უმცრზის ქალის კარ დელისა კეთალი სული მსივფისი არ გამოუჩნდება ჩვენს მოწოდვად ჩაბლას ახდელ მუყევი, რომ თვალზე ცრუქლი მკამრის და წულუხნი დაუმაოს? იოსებ არიმთიელი

ს კ ს ა ლ ნ ო მ ვ ა რ დ ი მ ლ ნ ი

გასილ ბალათორია. ლადიკო თავაძე. ბენია მარგალიტაძე ვაშლის გმირნი. თავი იხსებლეს ოზურგეთის მახრამში თაშალებთან ბოქოლაში. მოკლულ იქნენ ბორჯღოში სომხებთან ომის დროს, 1918 წ. დეკემბერში.

კულიანობის მსხვერპლი

პიესა ორ მოქმედებად

დავით კლდიაშვილის მოთხრობა „მსხვერპლიდან“
ვადმოკეთებული ბრ. საქარქედელის მიერ.
(გაგრძელება.—იხ. „თ. და ც.“ № 8)

ჩიკა. მაგას უწყურება ჩემი გამჩენი, მაგუსეინდისო, გარყვნილს? ბიძია, დედა ჩემს შეხედვით კოცხალ მკვლარი ავლია ეგერა, დედა ჩემი გამილანა მაგ ბოზმა; რავე არ მოვკლა მაგ (ფეფუნასთან მიდის და თავს ეფლებს.)

მარ. (ტრიალით) ბიძია, ბიძია ჩემო, ვამით შეით თავი უნდა მოვიკლო, მე ამ სახლში ვეღარ დავდებები, ბიძია... ტყვილა მწამებენ ცილსა. ცამდე მართალი ვარ... მიშველე, დამიფარე, დამიხსენი ამთავან... დღემდე ყველაფერს ვითმენდი, ყველა იმის სიბილწეს უძლებდი... შეხედავდა მეგონა არ ვარ ოჯახზედ ორგულად, რომ ცუდი არაფერი მქირს... რა არ ამიტანია უთქმელად... მეგონა მცდის თქვა. ეცდილობდი რამე რიგად მისი ოხერი გული მომეგო... მაგამ არაფერი, არაფერი მე მასთან არ გამოვიდა... კაცს ხმას ნუ ვასცემ, კარგს ნუ იცვამო, ძანძებში რავე გამოვფევიო, როცა დავით ვმოულობ, ვხელ საქნარობ... ქმარს მიხელვს... ის უმისილდაც სულელია. რას არ ეუნებება ავლანობებს... დღეს რებში არ გამოვინა, რა არ მითხრა?!. რა არ შეშვანა? რატომ არ მოვკლები რა ეკლები არ შემოაქვს ჩემზე! ღმერთო, ღმერთო რატო ვარ ცოცხალი ამის შემდეგ...

სოფ. (ხელს ხევეს მარინეს) მოითმინე, მოითმინე კდევე შეილო; სულ ასე კი არ აქნებია. როცა დარწმუნდება, შეხედავს რომ ცდება... ტყვილა გიჯავრდება... კი შეილო, მოითმინება სჯობია...

მარ. (ტრიალით) არა ბიძოლა, მე აქ ვერ დავჩეხი, ბიძა შენ ჩაზაგდე მე ამ გენიაში, რატომ მოიკიდე ჩემი ცოდვა? რად ათხოვიე ჩემი თავი მაგ ოხრებს; ისევე უნდა მიშველო; შენ უნდა დამიხსნა ამ ცეცხლისიგან შენ

სოფ. (თანისიშუს) გეუნებებოდ, კაცო, ნუ ერევი თქვა ამ შენი მძის წულის ქალის თხოვანში, ბოლოს შეგვარცხვენს და სამწუხაროდ დავგვიჩებთათვა და ხომ გამართლდა ჩემი სიტყვა, წინდაწინვე ვცოდდი რომ ასეთი ამბები იქნებოდა... და ამიტომ შემინობ ყოველთვის.

ინის. სიკეთე მინდოდა, დედაკაცო სიკეთე მაგ შეჩვენებულმესათვის... ვაუწყურა მათ ჩემი გაჩენა, კაცი არ ვიქნები თუ მაგ კულიანი რჯულზედ არ მოვაქციო.

სოფ. (ხელს კადას ინისიშუს) კაია თუ ღმერთი გრწამს, კაია დაწყნარდი ონისივე, ებ-

ლა ფეფუნასთან გამოლოპარაკების დრო არ არის; ხომ ხელდაე ადამიანი წეგს ავალ არის, აცალე, დაწყნარდენ ეს ადამიანებ, მერე ნახე და მოელოპარაკე, ტკბილად, სიტყვა მოფიქრებით.

ინის. აბა, ფეხ ქვეშ გევეშალო, ჰა? რას მეუნებები დედაკაცო? კულიანს, არა წმინდას რავე მოვაკვლევინებ ამ ადამიანს, რაღა უნდა უთხრა მაგის დედ-მამას, რა პირით უნდა შევხედო? (აქვებს ფეფუნასკენ)

სოფ. (ხელს კადას) ჩუთქვა, ჩუ, შე უბედრო? რომ არაფერი ეუტრება ამ კაცს, რომ არ ესმის კაცის სიტყვის! რა გუნებახედა ხარ ღღეს? აქამდი ყოველთვის მის ცუდათ ხსენებას ერიდებოდი... დღეს რა ამბავია, რა ამბავია ეს?!

ფეფუ. (აღვლევით, ხმდენს ხანს ცრუ წამოღებას ცდილობდა, მაგრამ ვითომ ვერ სძლედა) გასწით, გამწორდით რას შემომიყარდით სახლში, რა თქვენი საქმეა ჩემს ოჯახში გარევე (აღგება და ჯახს წამოაფლებს ხელს) გასწით, გამწორდით თორემ სულ-ყველას ჯობით დავიხეტეთ თავებს (ჩიკა აწ უშეებს) როსკაბი, გარყვნილი, როსკაბა შემომიყვანე სახლში და კადევე თქვენ გვისაყვედურებთ! გასწით, გასწით, გაეთრეთ!..

ინის (უფრო დაშფიებული) შენ მე ვერ შევამინებ, უტეთსია მითხარო, გამაგებინე რას ერჩით ამ ანგელოზ ადამიანს.

ფეფუ. დედა რა დროს მოვესწარ, რა დროს... ეხლანდელი ქაღობა! ძველი სვინდისიანობა გაქპრა, ყველა უტიფარნი, გარყვნილი შეიქმნენ... არაფრის რცხვენიათ, ან რატომ არ გაირყვებიან, როდესაც შენისთანავე კეთილი კაცები (დაცნავთ) ამართლებენ, დასტურს აძლევენ, მათი საპარცხინო საქციელის მოწონებაში ჰძანდებიან; ქვეყანა კი გაირყვნა შენი და შენისთანების წყალობით... ჩემდა გულის სახეთქად, ჩემი ოჯახის უსკარცხენიათ, ერთი ამისთანა მიცჩამამეგდე სახლში. ძროხასავით რომ დადის ქუჩა-ქუჩა და ეძებს კურბებს.

სოფ. (მაუხლოფდება ფეფუნას) ტყუილია, სულ ტყუილია ფეფენა, მავისთანავე გელოზი პატროსანი ქალი, ერთი არ არის ჩვენს სოფელში, ტყუილად წამებ ცილს, ჭბრალოდ ეეკვები, გეფიცები ჩემს შვილებს.

ფეფუ. ტყუილია, ტყუილია... ჩემის თვალით დავინახე მაგ უნამუსო საქციელი, ჩემი ყურიით მესმოდა, მაგას დღემბო თვალებიც და ყურებიც... სახლში, ჩემს ოჯახში დიბარა კვირათვის ის გახრკელი დავით კარუგდელაძე, ახლაც არ ჯგერა?!!

მარ. ბიძოლა ცილს მწამებს, მე მასთვის ხმაც არ გამოცია ტყვილა მტანჯავს, მწველ ეგს.

ანს. ფეფენა ნუ გაატანე სიბერემდე შენი ავსულობა. უსაპარალობაა, საცოდავობაა საწყალი ქალის ტყუილი ღატანჯვა.

ფეფე. (შეუტეკს) მომშორდით, მომშორდით თავს ნუ იწუხებ დაირგებისთვის, კმარა, კმარა რაც სიკეთე დამმართე, ჩემი ოჯახის საქმეში ნუ ერევი, დამითხოვინებ... დამითხოვინებ რცოდე... მოკლდი და კარგად დემიხსოვნივ ეს გესმის?!

ანს. (შუქარით) თუ ვერა — ჩ მიც დევახსოვნივ, ჩენს ცოლ შვილს ფეცავარ, მარინეს რომ ცუდი რამე შეამთხვიო ვერც დედა და ვერც შვილი ცოცხალი ვერ გადავირჩებო, ცოცხალი ვერ გადავირჩებოთ რცოდეთ!.. (წასვლას) მე წავალ, მაგრამ დემიხსოვნივ ჩემი სიტყვა... ცოცხლები ვერ გადავირჩებოთ თქვე შეჩვენებულბო... რა ქაო მოვაყვანივ მაღ დაწყველორს და რას შეინებინან, შეხედოს კაცმა ერთი? კაცი არ ვიქნები, თუ მენ არ მოგარჯულე შე კუდიანო.

სოფ. (ანსიშეს) გიცადი. წინ და წინ ვიცადი, რომ ასე გათავდებოდა შენი მისიან მუსიფი! ღმერთო, მომკალი ღმერთო! ფეფენას მომღურება! აწი ჩვენ რაღა ხერი დავგეყრება, მაგისი მთელს სოფელს შიში აქვს, ყველა ერთდება, შენ, შენკი შე უბედურო, შე ჩემის ცოდვით სავსე რა გამოგაჩერებ... გეხვეწე, გემუდარე ნუ შეემებები ლაპარაკში-თქვა, არ დამიჯერე... ღმერთო, ღმერთო, აწი ვენი ხერი აღარ იქნება.

ანს. აბა რა უნდა მექნა ერთი შენც? მოთმინებიდან გამომიყვან; მაგისმა დედ მამამ ეგ გოგო მე ჩამაპარა.

სოფ. უნდა მოითმინო უნდა, ვის ებრძვი შე უბედურო? ვინ გიშველის, ვინ დავიფარამს შენზედ ჯავრის ამოყრა რომ მოიმდომოს.

ანს. (დაფიქრებთ) ვერასდროს ვერ მიზამს, ვერა.

სოფ. დილ, დილ მაგ იმედით იყვიო...

ანს. ოასაც მიზამს ქნს და ის იქნება! წავალ ცხლა და მუხლზე მეხვეხვევი მიატიეთქვა თუ რა გგონია?

სოფ. ვაი ჩემი ბრალი შენს ხელში. წავედით, წავედით აქედან (მიუბრუნდება მარინეს) შვილო შენ აქ დარჩი, ჩემო ბიკოლა ნუ გეიმეკებ ბიძა შენის ოჯახს, შენი ქირი შეიყაროს შენს ბიკოლას, ამოგაწყვეტს, ამოგვხოვავს... არ დავინდობს... ნუ მოიკიდებ ჩვენს ცოდვას შენთვისაც ეკიდებ რომ აქ დარჩე, მარ. მომკლავენ, ბიკოლა, მომკლავენ... არ იცი შენ მაგათი კმბავი... ღმერთმანი მომკლავენ... ბიკოლა ნუ მოაკლევინებთ მაგათ ჩენს თავს, (ქეჟვას) ბიკოლა, შენ დაგენაცლევ, შენის სულის ქირიმე, დამიფარე, მაგათ ხე-

ლიდენა მიბატიე. მომკლავენ, მომკლავენ ეგ უჩჯულანო,

სოფ. ნუ გეშინან შვილო, მე შეგარიგებ ფეფენასთან, მე დაუჩოქებ და ისე შეივხვეწები გაბატონს, დედაშვილობამ... ოღონდ ენლა დარჩი, ოღონდ მაგას ენლა ჩვენზედ ნუ გაახელობს... მე შეგარიგებ (კონის) ნუ ტირი შენი სულის ქირიმე (მაგა ფეფენასთან) შენი ქირიმე, ჩემო ბატონო, შენდაგენაცლევ, აბატივე მაგ-უბედურს მისი უგნურობა, ნუ დასჯი შენის სულ-გრძელობისთვის (ანსიშეს და სოფიფა გდას, მარინე მათთან წასვლას) მარინეს)

ფეფე. (ნიასს) ხელი მოკიდე ბიკო, არსად გაუშვა მაგ შენი თავსლაფე დამსხმელი ცოლი, მოკიდე ხელი. მოათრე აქ, მაგას მე მოვარჯულე, მე შეიყვან კეკოხე. ნიკა მარინეს იჭერს და მოათრევს ხელთ)

ანს. (კულასებდაცან) აი დაწყველოს ჩემმა გაჩენმა, რა წმინდა რაღაცა გაუჩინებარ ღმერთს.

სოფ. (ისივ კულასებდაცან) სე, სე, გაჩუმიდი გაგიხმა ეგ ენა.

ფ ა რ დ ა
[დასასრული შემდეგ ნომერში] გ რ. საქართველი
რ კ ა ლ შ ე მ მ ხ ვ ლ ი, რ კ ა ლ ?..

მითხარი, თუ რად შემხვდი, ან რად გომიღმე?.. რად დაკაწრე ჩ მიტანჯული სული? გულის ფეცარს რად ეტუბრე და იქრად დიოსადგურე?.. და შენი მოგონება... შენი აჩრდილი გულს სერავს... სულს აწამებს... და მითხარი, აბა რად შემხვდი... რად?

* * *
დაქნული, ობოლ-ეული, ყრუ ქუჩაზედ-ყრულ მივდიოდი... ფიქრი აწმყოსი... მოგონება წარსულის და მომავალი მარკემლებდა, სახეს მიკაწრავდა, და ვსტიროდი... მწარედ ვსტიროდი... და აქაც შემხვდი... მთლად ვექვთინდი... ავეკრ მლდი... ქრავივით ჩამოდინი... და აბა მითხარი, თუ აქაც რად შემხვდი... რად?..

* * *
ობოლ სარკმელთან, ობოლად ვიყავი... სევდით დათალხული თავის ბედს დავსტიროდი... თავდავიწყება ფიქრთა სივანები მიტაცებდა... შავი ღრუბელის, შავი წერტილი, შავად შორს მიიხმობდა... ირგვლივ სიკალიერე... ობლობა... დაუნდობლობა... ფიქრი... უსაღზრო ფიქრი... და აქ ფიქრის სანთელი ჩამოვექენ... ასნათს გულად შენი აჩრდილი დაუდევო... ასნათი აქანთე და გზა გვიანათე... და უამდოდ იმედიან გზას გავეყვ... და თუ ყველა ოჯენება იყო ეს, მაშ რად შემხვდი... რად?..
გ. სეფდიშვილი

მოვარის ღამეში

მოვარიან ღამეში გავ დებ თვალებს.
 სუბუქი ნი ვი ამამდის თმებს.
 შეგხედავ ცმინსებოთ მივინად გამარს;
 შეგხედავ თვარსეუ კეთილად მთებს.
 მოვარიან ღამეშია შეუფედ ზაის, 'სისიმეტი';
 ყოველი ასრულესს 'სისიმეტი' ბრძანების.
 მეტ ჩემი დარღები ჩემში ჩაჯჩემე;
 სიწუშით ვადიდებ შეფურ განათობას.

იერუსის გამარს ჩამასწავდა ვარსკვლავი ..
 მიც მასე მოგსწავლება ცნობების სვლას,
 მოვარიან ღამეში მეთხრება სთვლავა;
 სისასე მოვარისა სიამით მავლას.
 მოვარიან ღამეში ვგონებ მე წარსულს
 თვალემა მეგსესა შრიალა ცრემლებით:
 უდარდელ ბავშვებს ჩემთან სვლავად სურს,
 არ სურს მომეფეროს სთუთო სელეკით.

მოვარიან ღამისჯან მოვედი კარგს არას.
 ცქრიალ. ვარსკვლავი დამცინის არარას.

ბერე ში ნი.

ერის ჩუმი კეთილმოქმედი.

სხვა ქვეყნიდან ჩვენს დედა ქალაქში ჩამოსული კაცი აუცილებლად გარეთ უბანს უნდა მოხედვს. ეს გარეთ უბანი, იარმუკად წოდებული, შეადგენს დღევანდელ თბილისის გულს, სადაც სჩქედს და გადმოედულს ცოფრება: ვაჭრობა. ალბ-მიცემობა, ერთი სიტყვით თითქოს მთელი თბილისის ღერძი აქ მოაბრუნებდეს. აქ შეხედვით ყველა ჯურის მოქალაქეს, ყველა ერის და ურდების ხალხს,—ენა წყლიან კონტოს, ბაყალს, მიკიტანს, ყაბაბს და სხ. მათის ერთის შეხედვით სიამოვნებ, მაგრამ დაუზღოვლები თუ არა, ჩაიხედავ მათს ცხოვრებაში, ნაფილიანად გატარალდები: თითქმის ყველა მათგანს ერთი გარყენილი ენა, წრითი რწმენა აქვს ყოველ ზრილობას მოკლებული. თითოეული მათგანი რაც უფრო ბინძურის სიტყვებით მოიხსენიებოთ თვის ამხანაგს, მეგობარს, მეზობელს. იმდენად თავი უსახელებდა, სიამოვნებს და მეტი პატივი აქვს. და ყველა ეს ჩვენი ქალაქის გულშია, რომლის თავითაც სოლოლაკია, რომელიც განათლებულ ქვეყნებს გააფიორებული ექიმებოდან—თუ წინ ვერ გაუსწროთ, მზარ და მზარ მანიც გავყვებით... მან თავი კულტურისა და ქვეყნებში შეყვო კიდევ. მაგრამ ტანი გარედ დარჩა და არაფერი იფიქრა იმ ნაწილზე. გულზე, რომლის ძაფებით მოელ ჩვენს ქვეყანაშია გაბმული, როგორც ესთქვით აქა ტრიბუნებს ყოველ ჯურის ღო აქმე, დაბა-სოფლებიდან ხალხი აქეთ მოეშურებ—, 'იარმუკა' ნახოს, გავიგოს შესწავლოს და რასაც აქ განიცდოს—თავისიანთ შორის შეიტანოს. სოლოლაკს-ცი ეს გული მივიწყებული ჰქონდა. შეშის მიღწინიან (ბუშქვის ბაღთან) მუზრანის ქუჩაზე და ალექსანდრეს პალატი ნაწილით რომ ქმნებოთ, გახუთის ნასახს ვერ იბოვით. განა ქალაქის მამებს (უწინდელს სოლოლაკს) არ შეეძლოთ შეაგულ იბრმუკაში, სადაც ტრამპია ჩულებდა, პატარა ჟურნალ-გაზეთებს, ხომ უფრო

დაედგათ, რომ სხვა და სხვა მიღების ხალხს თვალწინ ჰქონდა გონებრივი ღამეზარი; ვინ არ იცის, თვალწინ შორს—გულში შორსო. და უსუბო აკი რაც უფრო ნზირად ნიხავდა ჟურნალ-გაზეთებს, ხომ უფრო დაეწაფებოდა...

ადგილობრივი ვაჭრები და მათი მონარდი თაობაც კიდევ უფრო დაეწაფებოდა,—ეგება ჟურნალ-გაზეთების დაზარებით ნელნელა მოსულიყო იმ ბინძურ მორეიდან, რომელშიც იხრბობა.—

რაც შეეღმა მამებმა ვერ შესძლეს, იქნება ახლც ბნა შესძლონ. ნუ გვეგონებათ, 'იარმუკა' ისე გათო-შლიყო. რომ ნაგავში მარგა იიტებიც არ იბოვებოდეს... ასეც რომ იყოს, ნუ გაექცევით, მილით მასთან სული გაუფაქიხეთ და საუკეთესო თანამაზრებ-მოქალაქესაც აღმოაჩენთ მათ შორის...

აი ამ 'იარმუკაში' იყო ის ადამიანი, რომელიც შეადგენს ჩემი წერილის საგანს,— ეს იყო აწ განსვენებული გიგო მესხივე ჩუმი, ლარიბი, მაგრამ ჩვენი ერის კეთილდღეობის გრძნობით მდიდარი. ამ 'იარმუკაში' გაატარა ორმოცი წელიწადი და ვერავთარმა გარყენილებამ ვერ ჩაითრია. ამას უნდა უმადლოდეთ, ჩვენს პატივცემულ მოღვაწე ზ. ჰიკინძეს, რომელსაც ამ 20.30 წ. წინად ამ იარმუკის ნაპირებში წიგნთ-სივატრო ჰქონდა. ჰყავდა მოწაფეკვი, აწვდიდა პატარა წიგნაკებს. ამითი ზოგიერთები იხსნა ცხოვრების უკუღმართობისგან, მათ შორის გიგო მესხივესაც ჩაუენერგა სამშობლოს სიყვარული და მოქალაქობრივი მოვალეობა.

გიგო მესხივე იმ ხარისხის მიკიტანი იყო, რომლის სამიტიროშიაც მძაბიტები ერთმანეთს უშვების სიტყვებით ამოცდნენ, იგი არ აძუვა ამით და გარდაიცვალა თებერვლის 14 პაბოისანი ადამიანის სახელით. იყო ჩუმი, უსიტყვო, არავის არასფერს უმხელდა, რადგან თავის გარემოში ამხანაგი ვერ ეშოვნა, ფიქრობდა თავისთვის მნახველი იფიქრებდა: 'ეს კაცი საშ. ჩელი ძუნწიალი' და ამ გარგენტულ ძუნწმა გააკეთა ის, რაც იმის წრისას არავის გაუცხვებია. მან თავის სამშობლო თელავის წ. კ. ს. განსწავლებას უანდერძა თავისი, ბიბლიოთეკა ძველი და ახალი საუკეთესო მწერლების ნაშრომი წიგნები, თითქმის 1888—1905 ყველა გამოცემი. არის ძველი ჟურნალ-გაზეთებიც. გარდა ამისა, თუმცა არ იყო მდიდარი, მაგრამ ფულათაც უანდერძა ათასი თუმანი, რითაც საძირკველი ჩაუყარა თელავის ღარიბ საშობლებლს.

კურთხელობიც იყოს სახელი მისი და ესსურფით მიკიტანაა შორის სხვაც მრავალი გამოგენილვის მის მსვასო.

განო მესხივე

მ ს კ მ ი

(ნაწყვეტი)

კარგა ხანია კახეთისკენ აღა⁴ მემგზავრანა; პატარა შემთხვევით ვ-სარგებლუ და გავემგზავრე, მარა ის თქვენ ლხინად მოგცუთ ღმერთმა. რამდენადაც მე ვისიამოვნე! აღარ მესქოდა ,,კულდა. ნილზიაა“. მთქმელიც კი თვალით არა სჩანდა: სძღერები კი გარკვევით ისმოდა: ,,ღვინოვ კახურო, ვარ შენია“ და სხვა ამისთანები თვალს რომ ვესერინებდი ვაგონში, ჩემ სიხარულს საწღვარი არა ჰქონდა. თითქოს ერთი ოჯახი იყო. ყველა თავისდგომად სუნთქავდა, ყველას სიამაყს გამომეტყველება აღბეჭდ-დათ. ჩემს ახროს ერთი შუახნის კაცი იჯდა და რაღაც სასოწარკვეთილებას მისცემოდა: თითქოს ეს ბედნიერი დრო მას არ ხარებდა. მე მის გ-ნგვ ეუზადლეუა მივატყვი, მინდოდა გამეგო მისა საიდუმლოება., მისი მტ ნჯველი ფიჭუბი, მისი ვარამი რადგან, ამ კ-ს გრძნობიერი სტედიანი თე ლები მამცნობ-დნენ რომ ის რაღაც ოცნების მორღეში სტუ-რაქდა. შეგნიშნე, რომ ზოგჯერ თვითქოს უკაყოფილონიც კი იყვნენ ჩვენის დროით. მე დაივიწყე ჩვენი ერის ბედსდელაპარაკი. ამის გაგონებაზე უცნობა კაცმა გრძნობით საცხე თვალგებით გაღმომხცდა. მე კი თავისუფლად ვმჯგლოდით- ვმ, ,,ძმებო, ნუ თუ კ დევ ვერ გაივტე აწუპო ბედნიერება, რომელიც კი გამომხ-ბატეს ჩვენ სამშობლო კვეყნის თავისუფლებასა ქართველ ხალხს ბედნიერებას, ჩვენი ვალოა, შევიგნოთ ეს და ღირსეული აღგილი მოუ-პავოთ ამ ნეტარ ღროს ჩვენს ქვეყანაში. ამ სიტყვეებმა უცნობი მეტად დაინტერესა და ლაპარაკჷ ჩავრია.

საქმეც ეგ არის, შეიღებო, რომ თავისუფალი სამშობლოთ თითონ ჩვენვე მიგვყავს უფსკრულისაკენ. მტრობა, შურის-ძიება და მოალატეობა რამდენიც გნებებთ სამშობლოში და მამულის აყვავებაზე კი არავენა ფიქრობს: ამან კი გული ისე მოპითუქრა, რომ წელში აღრე მოპლუნა და პირი სამარისკენ წიყო. არ არის კარგი არა აღმინების ასე გათახსირება! არ გაგიგონიათ: ,, ვარდი უეკლოთ არავის მოუკრეფთიაო! შიკუგე მე, მაგრამ ამ დროს მატარებელი შეჩერდ და ჩვენი ლაპარაკი უსკწყ-და.

აწა ვენეციისა

გ ა ნ ა პ ი რ ა ნ ი

(ჩემი შთაბეჭდილებანი).

ჩვენი სამშობლოს დაბა-სოფლები და თვით ეგრედ წოდებული განაპირა ,,ქალაქებიც“ რომ ჩამო-რჩენილია, ვინ არ იცის. ხოლო თუ ისე საფალლო იქნებოდა, როგორც ენსა. ეს კი აღარ შეგონა.

სოფ. საგარეჯო, დაბა თითქმის სხვა არა იცის -რა, საუბსცავთა თვის წყლით. მდებარეობითაც არა უჭირსრა, ხალხიც—თითქმის 1800 კომლია,—სახანესა-თესი მინდვრით მდიდარი. ინტლევგენტაც ჰყავს, სპე-ციალისტი ინტლიგენცია— ინჟინერი, აგრონომი, მს-წავლებელი, მოიპოება სკოლა, აფთიაქი თეატ-რი, ბიბლიოთეკა, მაგრაბ... ყოველივე ეს თითქო ნა-ძალადეგია ანუ მივიწყებული სამაგიეროდ ძლიერ ხა-რობს სამიკიტოებში... ერთის თვალის გადავლებით იტყვი მტრისგან აობრებულ ქვეყანა, რომლის მკვი-დნიც ესეს არის დროებით შემოპიზიზუნია ნანგრევებსო, ზაფხულობით საგარეჯო ელფერი სდევს.

საგარეჯოს თეატრი თითქმის ათი წელიწადია, რაც აშენდა. მაგრამ ნამდვილ თეატრობას ჯერ კიდევ ბევრი უღია. შენობა რიგიანი, სცენასაც არა უჭირს რა, ირგვლივ ზოც ფართე აქვს, მაგრამ მინც მოწ-ყობილი ვერ არის: დეკორაციები, ფარდა და სხ. პირ-ველ ყოვლია. ადგილობრივ დრამ. წარს გამეგობის ზოგიერთი წევრნი მოწადინებით მუშაობენ, მაგრამ სა-ერთო ვალუტობაში მათი მუშაობაც ნაკლებ ნაყოფი ერია. მკვიდრი ინტელიგენცია, როგორც ვსთქვი, თი-ქო გაბუტულია, თეატრს სათიფედაც არ ევარეჷ თითო-ორთა მთფრენი ინტელიგენტს ვარდა. არც მუდმივი სცენის მოყვარეთა წრეა, აქ კი იმდენი კულ-ტურული ძალა, რომ შეთანხმებული ფხიანი მოქმე-დებით შეგძლოთ ბევრად დაეწინაურებინათ კერძოდ სა-თეატრო საქმე და საზოგადოთ კულტურული მხარე ხალხისა.

აქაურ ინტელიგენტურ ძალთაგან აღსანიშნავნი არიან დაჩ. მისიურაძე, გოცინძაშვილი, დ. გვილაყა, ნ. უგრელიძე, ნ. ქურდოვანიძე, რევაზიანი, დამეკია-შვილი, გ. ჯაბადარი, ლ. ვაჰაიძე და სხ. რომელნი-ს სათეატრო საქმეს წინ უძღვიან..

ადგილობრივი სამკითხველო კოაწიად არის მოწ. ობილი დარია მისიურაძის მზრუნველობით, მაგრამ... წიგნებით ღარიბია და მკითხველებიც ნაკლებად ებ-ნება, —დღეში 2-10, ხანდისხან სამკითხველო კარ გა-მოკეტოლია. ნივთიერადაც ხელმოკლებას განიცდის-ყურადღების ღირსია აქაური საფიქრო სკოლა ანუთა კაპანაძისა, რომელიც უკვე მოწაფეთა მეორე კურსს ათავებს. გზები თითქმის სრულიად უყურადღებოდა-მითვებულთ: სოფლის გზები და სადგურამდე ჩასვლის ლი ობრა-ჩოდროა; სადგურის გზა ამ რაყდენიმე წლი წინად დაუწყვიათ, მაგრამ თავი მიუხეიბებით. ეს გზა რომ დასრულებულიყო, შიშისვლა ბევრად გაადვილ-დებოდაჷ.

ქს. ვინ მოსთვლის რაგვენი ნაკლი არ ეჩხირება კაცს თვალში. მერე ყოველივეს გაეცეთება რა ადვილია, მაგრამ პატირონი სად არის?.

თელავი კი ხნის ქალაქია, კახეთის შუაგული, ისტო-რიულად ღირს-შესანიშნავი, მაგრამ გარეგნულის შეხე-დულობით ს. საგარეჯოს ბევრად ვერ გასცილებს: იგე-თივე წარჩაყა, ოკრობოკო სახლობით, უნატარიოდ მიტრამებული, საგარეჯოში თუბათერს წყლით იგროლე-ბენ გულს, თელავში—ვაზის ნექტარიო, თეთრ-ყირბი-ღვინით. ხალხი დათენთილა, სულიერ ცხოვრებაზე ზეე ლი აუღია და კუჭის პატის მიჰყალია. თელავში ვერ

ნახავთ თეატრს,—თუმცა თელავის მიდამოებზე არა ერთი და ორი სახელწოდებით მსახიობი მოგვცა, აქ ვერ ნახავთ წიგნსაცხეს-სამკითხველს, თუმცა თელავში იყავით დავით რექტორის სასწავლებელი და არა ერთი და ორი მწიგნობარი გამოსულა აქედან, ვერ ნახავთ ლიტერატურულ წრეს, თუმცა ცირიქულსამხატვრო მუხრანის ბეჭდვენი (დახ. 120 ცალს). სამოქალაქო-სახელმწიფო-ებრივი, კულტურული მუშაის ცემა შეჩერებულია, სამავალიეროდ დიდი ვასავალი აქვს ყაჩაღობის კულტს. (ამას წინაღობა მთელიმილიცია დაიკვირებს... ავნი ენაში მოგახსენებენ, ვითომც ყაჩაღობას უწყობდნენ ხელს).

მართალია, არის რადენიმე მოწინავე მუშაკი არ. ციხისთავი, ი. პაატაშვილი, ივ. კოლედიშვილი, ივ. როსტომიშვილი, ბ. ახოსიანური, გოგენიაშვილი და სხ. მაგრამ მათი საქმიანობაც საერთო უსაქმურობაში ნაკლებად სჩანს... ყველა საპირაღო საქმეში ჩაფლული და თითქო საქმეცნოს არას დადივს.

არის სასიამოვნო ამბებიც: თელაველებს განუზრახავთ სახალხო სახლის აგება (სხვათა შორის, თელავის საკრებულოში ამ მიზნისთვის ყოველ ღამე ქალადის მოთამაშეთაგან ფული გროვდება), მაგრამ საქმე ერთ ადგილზე შეჩერებული; ერთმა თბილისელმა მიკიტანმა გ. მესხიძემ ანდერძით წიგნები და ფულიც უსწორა, მაგრამ კაცი არ აღმოჩნდა რომ ჩაებარებინა დაბა სოფლად შეუჩერებელი კულტურული მუშაობა გემართებს, თორემ ჩვენი თავისუფლება-დამოუკიდებლობა ისე ვაპქრება, ვითარცა ქვიშაზე ნაშენი შენობა...

ეკიმი შტოკმ-ნი

ს ა გ მ ე ი მ უ მ ი

—ძლივს გადარჩა. ბიკა ბიკ,—წამოიძახა ბებამ, ხოლო მელიოგინემ შეგებით აო ისუნტა.

—დიდება შენთვის ღმერთო, ნეტა რა სახისა?

- სწორედ ლემენცია...
- ვითომ ოსმლო? მაგრამ ის ხომ არცკი გაჩერებულა აქ...
- ზედ გამოკრილი ინგლისლია...
- ინდოელსა ჰვავს...
- ფრანგს უფრო მიემსგავსება...
- დამენაძლივ იტალიელის იყოს...

კამათობდნენ ბებები, თან ბავშვს ჩერებში ახვევდნენ...

—ქა, დედას უფრო არ ეცოლინება ვი სიცაა,—ჩაუბორო ხნიერმა მსახურმა და მელიოგინეს ჩრკითხავ ვ იკა, ველიო?

—ვი-სიი?—ძლივს აოიკენსა ახლად მოლოგინებულმა და მძიმედ განავრძო: აბა, რომელი ერთი მოვიცონო შარბუნდელს აქეთ?!

ბიტა!

**მონიჭრული
მშპლსიერი**

არტისტულ სოზოგადოების თეატრში საუცხოო სინემატოგრაფია. ყოველი ნაწარმოები, რომელსაც აქ აჩვენებენ, შინაარსიანი, იდეური და მხატვრული. აქ, სხვათა შორის აჩვენებენ „ენა და რკს—ორღე ნელ ასულს“. რა მხრივადაც უნდა ვასინჯოთ ეს სანახაობა, მოგზიბოვთ. იგი ზრდის მაყურებელში მამულ-ნეიკობას, სამშობლოსადმი მოველეობას, რწმენას. ანაირ სურათს დიდი აღმზრდობითი ნიშნებლობა აქვს, განსაკუთრებით მოზარდი თაობის და ჯარისათვის. კარგს ინებებენ, თუ ჯარის უჩვენებენ. საქირთა ჩვენმ ხლოვნებმა და სინემატოგრაფის მესვეურებმა ამას ყურადღება მიაქციონ და მსგავსივე იდეური ლენტება შეიმუშაონ. ჩვენი ისტორია საპირისოდ დიდ მასალას იძლევა. ხოლო ვიღერ ეს არ მომხდარა, ყველას ურჩევთ, „ლარკის“ სურათებზე ნახოს, „არტისტ-თეატრის“ დარბაზში“ კარანხე: ამითი ბევრს ისიამოვნებს და უფრო მეტს ისარგებლებს.

ზრახ. კუკუაძე მსახურება ჰე შავი ზღვის კანაზირას სადაჩავო პოლკში. გასულ წლის 8 დეკემბერს მოხსენებდა შეტაკების დროს შუალაგის ბრძოლაში მოკლეს, 24 წ. ასაკისა და ოფიცრობას ეკუთნადა. მტკიცედ სწავდა სამშობლო და მის დაცვაში დადი სული. ის ყოველგან ყოველთვის მისთ იყო შეგვრად შემობღებოდა საქართველოს პეტრს. თავი ისახუდა ოსურგეთის აღების დროს ოსმალთ ურდოების წინადა. ბრძოლაში, ის ხელმძღვანელოდა აკეთის სოზოგადოების ვარსკვლავებს. მისწავლიდა ოფიცრობაში ბათილას დატეხის დროს აჭარის წყალსე გასულ წელს ბანდებთან ბრძოლაში ლენსეების მისრის აჯანყების დროს მან საკმაო ქერგავა დახარჯა. მტრის ტყვეას რომ არ მოესპოთ სამშობლოსათვის კადევ დიდი სმისუჭრი შექმლია. ამხანაგებმა ჩ. მისაქენეს თავის სოფ. შემაკეთში და მატყვისცემში დაჯობდა. ის ერთადერთი მშვენიერი იყო მშობლების. კურთხეულ იყოს სახელი მისი!

პრაპ. ევეთ მე დავითისძე კუკუაძე.

ქართული ლატარია

ბ ი ზ ი კ ო

მამილო გეთაყვანე, შენი ველის ჭირბე,
 ხომ მხედვე რა ხანა ანაფრისთვის ვტარი მე-
 დარ მინდა ჩიკორი, არც ბურთა, არც მზრიალა,
 არც თხალი, არც წაბლი, არც კაკლები კრიდა,
 და ლარც თუ სხვა რამე—გინდ იჩუქო შილეთი
 ვეღლაჯრს შირიყენა ლატარიის ბილეით.
 მიიდე, — სათხოვრა სხვა არ მაქვს ამ ს მეტი,
 მისდა ვნახო თქატრი და უნივერსიტეტი.
 სულ ვამჯე უნებენ, საქმობენ თუ დადიან,
 და შეც იმთა ნახვა ძან გულით მწადან.

ზოი მღვიმელი.

ქ ა რ ს ჯ ლ ბ ი

(დამაცივრდი)

კაცი თუ ცხოვრების სწორე კლაპოტს ერთხელ გადასცდა,— მხელად ლა ჩადგება.

ბრუნდეთ მოზროვნე სწორე სამართალს ვერ დაადგენს.

მოდეთ—მოსამართლე ვერ იქნება.

თუ სწორე სამართლის დადგენა, უნდა უარყო გვართობა, სარწმუნობა, ნათესაობა,

სახელმწიფოს პატივს მართლმსაჯულება აამაღლებს.

ეს პატივის დამსახურება გინდა, უპირველეს ყოვლისა შენ უნდა იცოდე პატივისცემა.

იოსებ არიმათიელი

წვრილი ამბები

... „სახათე“ იათრულად. ასად თლ-
 ზადეს ქართულდ რ თათრულად გადუთარგ-
 მნია ი გელენიშვილის პიესა „ინათლე“
 და წერილებით შემავებო.

ველისციხელ სენის მოკვარეთ წრესა და გამ-
 გობას გადუწყვიტა სახალხო სახლის აგება. ამ მი-
 ზნით თანა უკვე გროვდება. შვროვილია 15000 მან.
 ყოველი წარმოდგენის ქირა ანუ შემოსავალი ამ ფონდს
 ემატება.

3 ბარნოვს ორი ახალი რომანი. დასწერა ერთი
 მათგანი „ხზართა სასძლო.“

ხელოსანთა კლუში პარასკევს მარია. 1 გაი-
 მართა სანდრო მანისურაძის კონცერტი. კონცერტის
 დაწყებამდე იოსებ იმედაშვილმა წარმოხმოქვა სიტყვა
 „ჯარი და სიმღერა.“ წარმოდგენილი იქნა დარაში
 ლის პიესა „პარტია-პურტია.“ ხალხმა ვაშა-ტაშით
 დააჯალდოვა მონაწილენი.

იმოზური დასი შალვა დადიანისა ლავოდენი-
 დან დაბრუნებისას გაქარცევს. დასი უმწყო მდგომ-
 რეობაშია.

ლეს საგარეჯოში ადგილობრივ სენის მოყვა-
 რეთაგან წარმოდგენილი იქნება „და-ძმა.“

ველისციხის თემმა თავის თავმად მ. ისაკიანს
 (ველისციხელ) რჩევით გადასწყვიტა: 1) მოაწყოს
 წარმოდგენა-მიტინგები, 2) დაუშინდეს ვურნალ-გაზე-
 თების კოსკი.

— „თეატრი და ცხოვრება“ს- სავამოებო
 გამართა ველისციხეში, სავრეჯოში და სხვ. და-
 წვრილებით შემავებო.

— ქართულ მწერალთა კავშირმა
 მთავრობას წარუდგინა შემოწმდეთ ქართულ მწე-
 რადთა მდგომარობის გაუმჯობესების შესახებ.
 ისთულობენ 1/ მილიონს.

შ ე მ ო წ ი რ უ ლ ე ბ ა

ურ. „თეატრი და ცხოვრების“ ფონდის ბა-
 სალიერებლად მივიღეთ:

ველისციხის სენის მოყვარეთაგან 470 მან, სა-
 გარეჯოს სენის მოყვარეთა წრისგან 670 ან. ნიკ-
 სოლ. ქუროვანიძისგან 25 მან. უცხოებისგან — 62 მან.
 ფ. ფიტელაურისგან 40 მან. შემომწირველთ გული-
 თად მადლობას ვუძღვნით, რედ.

„თეატრი და ცხოვრების“ საღამოში საგარე-
 ჯოში მონაწილეობა მიიღეს სრულიად უფასოდ და
 დიდრ ამავც დასდეს საღამოს: დ. მისურქიძე, ელ.
 ელ. გოლდბერგი, ლ. ვაშაძიძე, ქუჩხუმა, კ.
 ქუროვანიძე, რევაზოვა, მ. ჯიბადარმა, ვ. გაფრი-
 ნდაშვილი, დ. გვილაგა, მ. დამქვიანაშვილი, კ. ქელი-
 ვიძე, კ. უგულოძე და სხ. — ყველა მონაწილეთ გუ-
 ლითად მადლობას ვუძღვნით. რედ.

ველისციხეში „ო. და ც.“ საღამოში მონაწი-
 ლეობისთვის ვულოთად მადლობას ვუძღვნით ვალ. რუ-
 ხაძეს, ბეჟანიშვილს, გომიაშვილს, კეკელიძეს და სხ.

უცხო სიყვეათა ლექსიკონი

შეადგინა იასკე იმედაშვილის მიერ, მეორე შე-
 კლებულ-შესწორული გამოცემა. ფასი 50 მანეთი